

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ
ΕΝΙΑΙΑΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ 135΄

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.
2. Να γράψετε μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρη πένα ανεξίτηλης μελάνης.
3. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού και διορθωτικής ταινίας.
4. Να προσεχθεί ιδιαίτερα η εμφάνιση και η ορθογραφία.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Ανθρωποποίηση της τεχνολογίας ή μηχανοποίηση του ανθρώπου;

[...] Η ιστορική πραγματικότητα είναι σαφής. Όσο περισσότερο διεισδύει η τεχνολογία στις κοινωνικές μας λειτουργίες και σχέσεις, τόσο διευρύνεται και το χάσμα μεταξύ εχόντων και μη εχόντων. Όσο περισσότερο αναπτύσσεται ο κατασκευασμένος μας κόσμος, τόσο βυθίζεται το όνειρο και η ευτυχία στη δίνη του καταναλωτισμού και αλλοιώνεται το αυθεντικό βίωμα και το νόημα της ύπαρξής μας. Όσο περισσότερο ωθούμε το «επέκεινα» προς τα ... πίσω κερδίζοντας χρόνια ζωής, τόσο περισσότερο το φοβόμαστε και το εξορκίζουμε.

Υπάρχει και κάτι κοινά διαπιστωμένο το οποίο, όμως, η απαξίωση της ανθρώπινης κατάστασής μας το καθιστά απροσέγγιστο. Πρώτον, η τεχνολογία έχει αναγκάσει τον άνθρωπο να εργάζεται περισσότερο, παρόλο που βασική νομιμοποίησή της έγκειται ακριβώς στην «αντίπερα όχθη», να κάνει πιο εύκολη τη ζωή μας. Και αν δεν κάνει αυτό η τεχνολογία, τότε καταστρέφει θέσεις στον τομέα της εργασίας και οι μόνοι που κερδίζουν από αυτή την εξέλιξη είναι οι κατέχοντες τα μέσα παραγωγής. Δεύτερον, η τεχνολογία έχει ανατρέψει τους όρους του *μέσου* και του *σκοπού*! Και ακόμα, ενώ η ίδια η τεχνολογία αρχικά και μέχρι τη σύγχρονη περίοδο οριοθετείτο στην έννοια του «μέσου», τώρα ο πυρήνας της μετατοπίζεται όλο και πιο πολύ στην έννοια του «σκοπού».

Τι είναι, λοιπόν, η τεχνολογία; [...] Είναι ιδεολογικά και κοσμοθεωρητικά ουδέτερη; Μήπως αντί να γίνει η «μηχανή» εξάρτημά μας, γινόμαστε βαθμιαία εμείς εξάρτημά της; [...] Ο τεχνολογικός ορθολογισμός εκπολιτίζει τις κοινωνίες μας; Μπορεί, τελικά, να γίνει ανθρωποποίηση της τεχνολογίας και συμφιλίωσή της με τη φύση;

Ο ατέλειωτος χορός των ερωτημάτων δε δονείται μόνο από τα πολλά και σύνθετα

«ανοιχτά» ζητήματα, αλλά και από την αδυναμία του ανθρώπου να αυτοπροσδιορίσει την πορεία του λόγω των πολλαπλών εξαρτήσεών του, να γίνει υποκείμενο των πράξεών του και να νοηματοδοτήσει το περιεχόμενο της ζωής του. [...] Πώς, λοιπόν, θα προκύψει η κοινωνική ηθική; Μέσα από τα προτάγματα ενός σύγχρονου «ιερατείου» ή μέσα από τις ανάγκες της εξουσίας; Πώς οι πολίτες θα έχουν συνολική πρόσβαση στη γνώση, έτσι ώστε η γνώση να αποσκοπεί στο κοινό καλό, όπως – πολύ ορθά – πρέσβευε ο Αριστοτέλης;

Τα συμβάντα της τεχνόσφαιρας πρέπει να ανακληθούν στις θέσεις μιας κοινωνικοποιημένης νοόσφαιρας. Η συνεχής απομάκρυνση της επιστημονικής γνώσης και της προωθημένης ερευνητικής σκέψης από τη μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην κοινωνική ένταξη της νέας γνώσης και στην ηθικοποίησή της. Εδώ, η πρώτη απάντηση είναι η ουσιαστική ανάπτυξη της δημόσιας και δωρεάν παιδείας, η προαγωγή της κοινωνίας της μάθησης. Όμως, βιώνουμε ακριβώς την αντίθετη τάση: ιδιωτικοποιήσεις σε όλες τις όψεις της θεσμικής εκπαίδευσης και ακόμη αποδόμηση του ουμανιστικού χαρακτήρα της παιδείας και της μόρφωσης.

Βέβαια η τεχνολογία καθεαυτή δεν είναι «διαβολική», το πρόβλημα είναι προς τα πού πάμε και τι πολιτισμό θέλουμε να δημιουργήσουμε. Πρόβλημα είναι η επιμονή στη χρήση τεχνικών μέσων (πυρηνική ενέργεια, τοξικά κ.λπ.) που καταστρέφουν ανηλεώς κάθε μορφή ζωής. Πρόβλημα είναι αν πρόοδος για την ανθρωπότητα σημαίνει τεχνολογική ευμάρεια και αυτή μεταφράζεται ως απολαβή του ονείρου και της ευτυχίας, από ένα μικρό και πάντα το ίδιο μέρος του πλανήτη μας.

Νίκος Τσούλιας
Διασκευή

Ηλεκτρ. Διεύθυνση: <https://anthologio.wordpress.com/2011/11/23/%CE%AF-%CE%AF-%CE%AE-a/>

Ημερομηνία ανάρτησης: 23/11/11

επέκεινα: η μεταθανάτια ζωή

τεχνόσφαιρας: υπολογίζεται ως το μέγεθος και το βάρος των τεχνικών υποδομών και τεχνουργημάτων (εδώ νοείται ως ο τεχνικός πολιτισμός)

νοόσφαιρας: σύστημα που θα υπάρξει στο μέλλον και θα περιλαμβάνει τη συλλογική γνώση της ανθρωπότητας.

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να γράψετε **περίληψη** του πιο πάνω κειμένου, έκτασης 120 – 140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευθεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας «Ο κόσμος μας κι εμείς».

(μονάδες 8)

A.I.2. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην **δεύτερη (2^η)** παράγραφο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

A.I.3. «Βέβαια η τεχνολογία καθαυτή δεν είναι «διαβολική», το πρόβλημα είναι προς τα πού πάμε και τι πολιτισμό θέλουμε να δημιουργήσουμε». Να αναπτύξετε την άποψη αυτή σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων.

(μονάδες 4)

A.I.4. Να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της **πρώτης (1^{ης})** παραγράφου.

(μονάδες 3)

A.I.5. Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση των ρητορικών ερωτημάτων στην **τρίτη (3^η)** παράγραφο.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις, με μια συνώνυμή τους, διατηρώντας τη σημασία που έχουν στο κείμενο καθώς και τον γραμματικό τους τύπο:

α) Η ιστορική πραγματικότητα είναι σαφής

β) και αλλοιώνεται το αυθεντικό βίωμα και το νόημα της ύπαρξής μας

(μονάδες 4)

A.I.7. Αφού μεταφέρετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τον παρακάτω πίνακα, να τον συμπληρώσετε γράφοντας ένα (1) παράγωγο ουσιαστικό και ένα (1) παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα.

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
διεισδύει		
βιώνουμε		

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Όσο περισσότερο διεισδύει η τεχνολογία στις κοινωνικές μας λειτουργίες και σχέσεις, τόσο διευρύνεται και το χάσμα μεταξύ εχόντων και μη εχόντων. Όσο περισσότερο αναπτύσσεται ο κατασκευασμένος μας κόσμος, τόσο βυθίζεται το όνειρο και η ευτυχία στη δίνη του καταναλωτισμού και αλλοιώνεται το αυθεντικό βίωμα και το νόημα της ύπαρξής μας.»

Σε άρθρο σας που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, να αναπτύξετε τεκμηριωμένα τρία προβλήματα που δημιουργούνται από τη λανθασμένη χρήση της τεχνολογίας και στη συνέχεια να εισηγηθείτε δύο τρόπους με τους οποίους η παιδεία μπορεί να διασφαλίσει τη μη αλλοίωση της ύπαρξής μας.

(Έκταση: 400-450 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.